

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 242/2023-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Ing. Mikulášom Práznovszkým, CSc., Bočná 26, Nové Zámky, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 19 Ek 1092/2022 z 8. marca 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 27. marca 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces podľa čl. 47 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že proti sťažovateľovi ako povinnému sa na okresnom súde vedie exekučné konanie pre vymoženie sumy 1 528,22 eur s príslušenstvom (ako trov súdneho sporu, v ktorom bol neúspešný, pozn.), a to na základe exekučného titulu – uznesenia Okresného súdu Nové Zámky č. k. 6 Pc 6/2018 z 21. marca 2022 (ďalej len „exekučný titul“). Sťažovateľ podal na okresnom súde návrh na zastavenie exekúcie podľa § 61k ods. 1 písm. a), b) a d) Exekučného poriadku. Dôvodil tým, že výrok predmetného exekučného titulu neukladá povinnosť plniť a neukladá ani lehotu na plnenie. Výrok I exekučného titulu obsahuje iba výšku náhrady trov konania, a preto nemá náležitosti podľa § 45 Exekučného poriadku, lebo nepriznáva právo, nezaväzuje k povinnosti ani nepostihuje majetok. Sťažovateľ tiež namietal, že exekučný titul bol doručený iba jeho právnomu zástupcovi, a nie jemu samotnému, čo je v rozpore s § 110 ods. 1

druhou vetou Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Nedoručením rozhodnutia, tak ako to ukladá zákon, mu nezačala plynúť lehota na plnenie, v dôsledku čoho sa uznesenie nestalo vykonateľným (§ 238 ods. 3 CSP).

3. Okresný súd návrh sťažovateľa na zastavenie exekúcie uznesením zo 7. novembra 2022 zamietol. Poukázal na to, že na jeho výzvu z 13. mája 2022 oprávnený predložil do exekučného konania rozhodnutie vo veci samej – rozsudok Okresného súdu Nové Zámky č. k. 6 Pc 6/2018 z 30. novembra 2018, z ktorého mal exekučný súd preukázané, že vo výroku II prvoinštančný súd uložil sťažovateľovi (povinnému) povinnosť *„zaplatiť druhému účastníkovi náhradu trov konania a to v lehote 3 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, ktorým súd rozhodne o výške náhrady trov konania, a ktoré súd vydá po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí“*. Preto uzavrel, že exekučný titul je v spojení s rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky vo veci samej riadnym exekučným titulom, z ktorého je zrejmé, kto je povinný, akú povinnosť mu rozhodnutie ukladá, v akej lehote a v akej výške má trovy konania uhradiť. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Cdo 222/2016, v ktorom sa najvyšší súd zaoberal dvojfázovosťou rozhodovania o trovách konania a jeho správnu formuláciou, s tým, že výrok o náhrade trov konania musí obsahovať, kto a komu má zaplatiť náhradu trov konania, a iba o výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom prvej inštancie. Ako nedôvodnú vyhodnotil okresný súd aj druhú námietku sťažovateľa, keď s poukazom na zákonnú právnu úpravu vyjadril presvedčenie, že doručovanie bolo v základnom konaní vykonané správne a správne bola vyznačená aj doložka o vykonateľnosti exekučného titulu.

4. Proti tomuto uzneseniu vydanému vyššou súdnou úradníčkou podal sťažovateľ sťažnosť, v ktorej namietal nedoručenie exekučného titulu s poukazom na § 110 ods. 1 druhú vetu CSP. Ako novú skutočnosť povinný v rámci sťažnosti namietal postup exekučného súdu pred vydaním poverenia na vykonanie exekúcie, keď vyzval oprávneného na odstránenie nedostatkov návrhu podľa § 52 Exekučného poriadku.

5. Sudca okresného súdu sťažnosť sťažovateľa napadnutým uznesením zamietol. Súhlasil so záverom vyššej súdnej úradníčky, že exekučný titul bol sťažovateľovi doručený riadne v súlade s Civilným sporovým poriadkom, a to jeho právnomu zástupcovi v základnom konaní tak, ako to upravuje § 110 ods. 1 prvá veta CSP. Sťažovateľ bol v základnom konaní nepochybne zastúpený právnym zástupcom, čo nebolo sporné. Doplnil, že podľa § 92 ods. 2 CSP splnomocnenie udelené advokátovi nemožno obmedziť, tento zástupca je oprávnený na všetky úkony, ktoré môže v konaní urobiť strana. Hoci exekučný titul ukladá povinnosť povinnému, nejde o taký druh povinnosti, ktorý predpokladá § 110 ods. 1 druhá veta CSP. Priamo účastníkovi (hoci je zastúpený právnym zástupcom) sa totiž doručujú písomnosti len v prípade, ak tento účastník má v konaní osobne niečo vykonať (t. j. má vypovedať, má sa dostaviť k znalcovi, a pod.). Pokiaľ by súd akceptoval výklad sťažovateľa, znamenalo by to, že každé rozhodnutie ukladajúce povinnosť na plnenie by sa muselo doručovať nielen právnomu zástupcovi, ale aj priamo účastníkovi – sporovej strane, v dôsledku čoho by sa poprel význam druhej vety § 110 ods. 1 CSP. Okresný súd sa vyjadril i k namietanému postupu exekučného súdu pred vydaním poverenia na vykonanie exekúcie, pričom v tomto postupe nezistil žiadne procesné pochybenia. Výzvou okresný súd avizoval oprávnenému zistenú nezrovnalosť v návrhu na vykonanie exekúcie a súčasne ho poučil, že v prípade jej neodstránenia bude jeho návrh v časti zamietnutý. Zdôraznil, že takáto výzva nie je bez ďalšieho záväzná

pre ďalší postup exekučného súdu. Pokiaľ totiž oprávnený na výzvu reagoval a vytýkaný nedostatok odstránil, exekučný súd nemohol vykonanú opravu ignorovať. Práve k odstráneniu neúplnosti návrhu na vykonanie exekúcie slúži postup podľa § 52 Exekučného poriadku. Iný postup by bol prejavom prílišného formalizmu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že:

- a) exekučný titul mu nebol doručený; doručený bol iba jeho bývalému právnomu zástupcovi v čase, kedy už nebol jeho právnym zástupcom;
- b) výrok I exekučného titulu nezaväzuje k povinnosti; je iba rozhodnutím o výške náhrady trov prvoinštančného konania;
- c) exekučný súd nebol oprávnený vyzvať oprávneného na odstránenie obsahovej vady návrhu na vykonanie exekúcie, pretože nešlo o odstránenie chýb v písaní alebo iných zrejmych nesprávnosti;
- d) exekučné konanie možno zastaviť aj pre nezákonný procesný postup v exekúcii;
- e) pri rozhodovaní o návrhu sťažovateľa na zastavenie exekúcie rozhodoval vylúčený vyšší súdny úradník. Tak poverenie pre vykonanie exekúcie, ako aj uznesenie o zamietnutí návrhu sťažovateľa na zastavenie exekúcie vydala tá istá vyššia súdna úradníčka, a teda rozhodovala o zákonnosti jej vlastného predchádzajúceho procesného úkonu, čo však neoznámila predsedovi okresného súdu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práv sťažovateľa napadnutým uznesením, ktoré sťažovateľ považuje za nepreskúmateľné z dôvodu arbitrárneho postoja okresného súdu k jeho argumentom. Sťažovateľ nesúhlasí s právnym posúdením jeho veci, predostiera vlastný pohľad na vec a od ústavného súdu očakáva prehodnotenie záveru, ku ktorému dospel okresný súd.

8. Na základe doterajšej judikatúry ústavného súdu je potrebné konštatovať, že súčasťou základného práva na súdnu ochranu je aj nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie. Aj vo výkone rozhodnutia alebo v súdnej exekúcii sa musí každému zaručiť prístup k súdnej ochrane, ak splní predpoklady ustanovené zákonom. K naplneniu záruk na prístup k súdnej ochrane v zmysle už uvedeného článku ústavy dochádza až vtedy, keď uplatnené právo je efektívne vykonané. Efektívnosť výkonu tohto základného práva vyžaduje, aby všeobecný súd konal objektívne, vylúčil náhodné alebo svojvoľné uplatnenie zákonných možností na rozhodnutie, a ak prijme konečné rozhodnutie, vychádzal z toho, čo objektívne zistil. Preto pri postupe všeobecných súdov treba dbať na to, aby účastníkom exekučného konania zabezpečili taký prístup k súdnej ochrane v exekučnom konaní, ktorý nie je diskriminačný bez primeraných a objektívne zdôvodniteľných okolností (m. m. III. ÚS 378/2018).

9. Vzhľadom na podstatu argumentácie sťažovateľa je potrebné v úvode pripomenúť, že ústavnému súdu neprislúcha hodnotiť správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia veci všeobecnými súdmi, pretože nie je prieskumným súdom, nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonnosti. Súdna moc je v Slovenskej republike rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd, čo vyplýva aj z vnútornej štruktúry ústavy (siedma hlava má dva oddiely, kde prvý upravuje ústavné súdnictvo

a druhý všeobecné súdnicstvo). Pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti ústavný súd nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým ako „pánom zákonov“ prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o ústavnej sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, či nie sú arbitrárne alebo svojvoľné s priamym dopadom na niektoré zo základných práv a slobôd (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

10. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

11. Po preskúmaní napadnutého uznesenia ústavný súd konštatuje, že nezistil v dôvodoch napadnutého uznesenia takú skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup okresného súdu nemajúci oporu v právnej úprave relevantnej v danej veci. Rozhodnutie okresného súdu (v spojení s uznesením vyššej súdnej úradníčky), s ktorým sa súd ako s vecne správnym a zákonným stotožnil, obsahuje vyčerpávajúcu interpretáciu relevantných ustanovení exekučného poriadku a Civilného sporového poriadku týkajúcich sa posudzovania návrhu sťažovateľa na zastavenie exekúcie v kontexte dôvodov zakladajúcich podľa názoru sťažovateľa opodstatnenosť jeho návrhu, s ktorou korešponduje logické a náležité odôvodnenie rozhodnutia prezentované v rámci právnych úvah konajúceho súdu. Tieto právne závery ústavný súd kvalifikuje ako dostačujúce a racionálne, nepopierajúce zmysel a podstatu použitej právnej úpravy, tvoriace tak dostatočnú oporu výroku prijatého rozhodnutia, čo svedčí o jeho ústavnej konformite.

12. V tomto smere sa okresný súd dôkladne zaoberal námietkou sťažovateľa, ktorou spochybnil účinné doručenie exekučného titulu, čo by zakladalo skutočnosť, ktorá by bránila vymáhateľnosti exekučného titulu a založila by dôvod pre zastavenie exekúcie. K takému záveru však v prípade sťažovateľa nedospel, čo náležite odôvodnil (bod 5 tohto uznesenia). V danej veci nebolo pochyb o tom, že rozsudok vo veci samej bol účinne doručený právnomu zástupcovi sťažovateľa, sťažovateľ túto skutočnosť nenamietal, a rozhodnutie vo veci samej nadobudlo právoplatnosť. Jeho súčasťou bol i výrok o nároku na náhradu trov konania, z ktorého bolo bez pochyb zrejmé, že okresný súd rozhodne ešte o výške trov konania, pričom sťažovateľ okresnému súdu nedoručil odvolanie plnej moci advokátovi. Okresný súd sa preto v rámci exekučného konania nedopustil takého výkladu (a aplikácie) ustanovení Civilného sporového poriadku upravujúcich doručovanie rozhodnutí, ktorým by poprel ich podstatu, zmysel a účel a ktorý by predstavoval nepredvídateľnú interpretačnú svojvôľu. Ústavný súd nevidí žiaden priestor na to, aby vstupoval do tejto ústavne udržateľnej interpretácie aplikovanej právnej úpravy či akokoľvek korigoval alebo dopĺňal dôvody rozhodnutia okresného súdu.

13. Pokiaľ ide o kritiku sťažovateľa vo vzťahu k formulácii prvého výroku exekučného titulu, ktorý obsahuje iba výšku náhrady trov konania, ústavný súd poukazuje na závery uznesenia vyššej súdnej úradníčky (bod 3), ktoré spočívajú na konštatovaní, že exekučný titul je v spojení s rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky vo veci samej riadnym exekučným titulom, z ktorého je zrejmé, kto

je povinný, akú povinnosť mu rozhodnutie ukladá, v akej lehote a v akej výške má trovy konania uhradiť. S týmito závermi sa sťažovateľ stotožnil, čo v sťažnosti proti rozhodnutiu vyššej súdnej úradníčky potvrdil slovami, že s názorom súdu „*súhlasí v plnej miere*“ (výhrady sťažovateľa v sťažnosti smerovali už iba k procesu doručovania exekučného titulu, pozn.). Akékoľvek námietky prednesené v ústavnej sťažnosti v tomto smere sú neprípustné, pretože sťažovateľ ich mal možnosť uviesť v sťažnosti, no neurobil tak, naopak, vyslovil s nimi súhlas. Z uvedeného dôvodu musel ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietnuť ako neprípustnú podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu, že v konaní pred ústavným súdom uplatnil argumentáciu, ktorú mohol predniesť, avšak nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, t. j. v sťažnostnom konaní. Rovnaký záver možno prijať aj vo vzťahu k námietke sťažovateľa týkajúcej sa zaujatosti vyššej súdnej úradníčky. Z obsahu napadnutého uznesenia, ale ani z priložených príloh nevyplýva, že by sťažovateľ túto námietku vzniesol v sťažnosti proti rozhodnutiu vyššej súdnej úradníčky, resp. že by uplatnil postup podľa § 52 a nasl. CSP, a účinne tak namietal jej zaujatosť.

14. Napokon ani procesnému postupu okresného súdu, ktorým vyzval oprávneného k odstráneniu väd návrhu, niet z ústavnoprávneho hľadiska čo vytknúť, keďže zákonná norma s takouto možnosťou vyslovene ráta (§ 52 Exekučného poriadku). K výhradám sťažovateľa je potrebné uviesť, že okresný súd nemohol predvídať, ako sa oprava, resp. doplnenie návrhu vykoná, preto bola výzva formulovaná takým spôsobom. Nadväzane už nebolo pochyb o tom, kto je povinný plniť, akú povinnosť a v akej lehote. Napriek tomu, že ide o neštandardnú formuláciu výroku exekučného titulu, tento v spojení s rozsudkom vo veci samej evidentne neodporuje právnej úprave (konkrétne § 262 ods. 1 a 2 CSP). V tomto smere ústavný súd súhlasí s okresným súdom, že v opačnom prípade, teda v prípade, ak by neakceptoval exekučný titul v spojení s rozsudkom vo veci samej, by išlo o prílišný formalizmus v exekučnom konaní. Rozhodnutie o výške trov konania nepochybne tvorí jednotu s rozhodnutím o nároku na náhradu trov konania, a preto na skutočnosť, že zákonodarca rozdelil rozhodovanie o trovách konania do dvoch fáz, nemôže doplatiť spotrebiteľ práva (v tomto prípade oprávnený). Keďže ani postup okresného súdu nesignalizuje žiaden závažný procesný exces, ústavný súd vyhodnotil aj túto námietku sťažovateľa ako neopodstatnenú.

15. Sumarizujúc uvedené, ústavný súd konštatuje, že závery okresného súdu nemožno v okolnostiach tejto veci považovať za neodôvodnené či nepresvedčivé. Nad rámec časti, ktorú považoval za neprípustnú (bod 13 tohto uznesenia), v danom prípade niet žiadnej spojitosti medzi napadnutým uznesením okresného súdu a namietaným porušením práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto jeho ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

16. Ústavný súd ešte považuje za vhodné dodať k námietke sťažovateľa, že „exekučný titul bol doručený iba jeho právnomu zástupcovi, a nie jemu samotnému, čo je podľa neho v rozpore s § 110 ods. 1 druhou vetou CSP“, že § 110 prvá vetá CSP v spojení s § 223 ods. 1 a § 234 ods. 2 CSP ustanovuje, že ak má strana sporu zástupcu so splnomocnením na celé konanie, doručuje sa písomnosť (teda aj rozhodnutie) iba tomuto zástupcovi, pričom ak je zástupcom advokát, čo právny zástupca sťažovateľa je, jeho plnomocenstvo nemožno obmedziť (§ 92 ods. 2 prvá veta CSP). Veta druhá § 110 ods. 1 CSP, na ktorú poukazuje sťažovateľ, sa pri doručovaní rozhodnutí nepoužije (bližšie k tomu *Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič,*

M., a kol., Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2022. s. 444 a 445 a s. 898). Rovnako nebolo možné akceptovať námietku sťažovateľa týkajúcu sa vylúčenia vyššej súdnej úradníčky, pretože táto nespadá ani pod § 49 ods. 2 CSP, ani § 50 ods. 1 CSP a ani v sťažnosti o zamietnutí jeho návrhu na zastavenie exekúcie sťažovateľ zaujatosť vyššej súdnej úradníčky nespomenul, neurobil teda tak najneskôr do siedmich dní, keď sa o ním tvrdenom dôvode vylúčenia dozvedel (§ 53 ods. 1 CSP).

17. Pokiaľ sťažovateľ namietal porušenie čl. 47 ods. 2 charty, ústavný súd považuje za potrebné v prvom rade poukázať na čl. 51 ods. 1 charty, podľa ktorého sú ustanovenia charty určené členským štátom výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Európskej únie. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie sa základné práva zaručené v právnom poriadku Európskej únie uplatnia vo všetkých situáciách, ktoré upravuje právo Európskej únie, avšak nie mimo týchto situácií. Pokiaľ teda určitá právna situácia nepatrí do pôsobnosti práva Európskej únie, nemôžu sa na akty členských štátov vzťahovať ani ustanovenia charty (napr. rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 30. júna 2016 vo veci C-205/2015, Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Brașov proti Vasilemu Tomovi, Biroul Executorului Judecătoresc Horațiu-Vasile Cruduleci, body 23 a 24, ECLI:EU:C:2016:499).

18. Z obsahu ústavnej sťažnosti ani z jej príloh podľa názoru ústavného súdu nevyplývajú žiadne dôvody na záver, že by okresný súd vo veci rozhodovania o sťažnosti sťažovateľa ako povinného v exekučnom konaní, ktoré viedlo k vydaniu napadnutého uznesenia, aplikoval právo Európskej únie (IV. ÚS 172/2020). Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd časť ústavnej sťažnosti vo veci namietaného porušenia základného práva zaručeného čl. 47 ods. 2 charty postupom okresného súdu v napadnutom konaní odmietol rovnako ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

19. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 20. apríla 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu